

9. Fedorenko Yu.P. (2004) Suchasni pidkhody do formuvannia u starshoklasnykiv komunikatyvnoi kompetentsii [Modern approaches to the formation of high school students' communicative competence]. *Postmetodyka [Postmethodics]*. № 5 (57). S. 22–24. [in Ukrainian]
10. Percival E, Ellington H. A. (1984) Handbook of Educational Technology. London ; N.Y. 273 p.

Федоренко Ю. П. Інтерактивні технології в процесі навчання усномовленнєвого спілкування студентів

Однією з визначних рис сучасного світу є підвищена увага до іноземної мови на всіх рівнях світової освітньої системи. Сучасний фахівець повинен активно володіти хоча б однією іноземною мовою як засобом спілкування. Комунікація передбачає взаємодію учасників спілкування, чим активнішою буде ця взаємодія, тим результативнішим буде акт спілкування. Взаємодія учасників спілкування передбачає спільну діяльність учасників навчального процесу, коли вони обмінюються інформацією, разом досягають мети комунікативного акту, оцінюють дії, комунікативну та некомунікативну поведінку учасників спілкування, повністю занурюються в атмосферу спілкування задля вирішення певних проблем. Практична реалізація ефективного спілкування пов'язана з використанням відповідних технологій навчання, що спонукають студентів до активного використання мови. Мета будь якої технології навчання полягає у наданні допомоги у підвищенні ефективності процесу навчання. Інтерактивне навчання – це навчання, яке відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників навчального процесу. Можна стверджувати, що це процес співнавчання та взаємонавчання, де і студент, і викладач є рівноправними суб'єктами цього процесу. У сучасних закладах вищої освіти для нас найбільш прийнятними є технології колективно-групового навчання. Спільна діяльність студентів означає, що кожен вносить свій особистий індивідуальний внесок, у процесі роботи йде обмін знаннями, ідеями, засобами діяльності. У закладах вищої освіти необхідно впроваджувати творчий підхід до використання сучасних прогресивних інтерактивних технологій, що здатні забезпечити самореалізацію кожного студента. Використання інтерактивних технологій спонукає студента та викладача до самовдосконалення, творчості, професійного розвитку. В процесі організації навчання з інтерактивних технологій, викладач стає організатором навчально-пізнавальної, самостійної, комунікативної, творчої та креативної діяльності студентів; у нього з'являються можливості для вдосконалення процесу навчання, розвитку комунікативної компетенції студентів та цілісного розвитку їх особистості.

Ключові слова: технології навчання, інтерактивні технології, взаємодія учасників комунікативного акту, кооперативне навчання.

УДК 378.4.147(477.53):811.11J-029:9“1818/2023”

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.2.17>

Чередник Л. А., Болотнікова А. П.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР В ІСТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ (1818–2023 РР.)

У статті розглянуто особливості навчання іноземних мов і культур в двохсот п'яти річній історії Національного університету “Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка”. Виокремлено три основні історичні періоди: вивчення французької та німецької словесності в Полтавському Інституті шляхетних панянок, особливості викладання іноземних мов у 1930–2013 роках, започаткування підготовки перекладачів та викладачів іноземних мов в Полтавській політехніці. Авторки аналізують розподіл навчального навантаження з різних предметів за класами та методику роботи з ученицями на прикладі іноземних мов. Наголошено, що зміст ініомовної освіти передбачав читання історичної, філософської й ораторської прози XVIII і XIX століть, драматичних творів, романів, поем тощо. Акцентовано увагу, що французька і німецька мови були мовами викладання, зокрема всесвітньої історії, географії, міфології. Прослідковано історію виникнення та реорганізацію кафедри іноземних мов та появу двох випускових кафедр – германської філології та перекладу й загального мовознавства та іноземних мов. Детально описано підготовку здобувачів вищої освіти спеціальності 014 “Середня освіта” (предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)) освітньої програми “Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)”; об'єкти вивчення та діяльності, визначені освітньою програмою; орієнтація освітньої програми, цілі навчання; особливості викладання та навчання, а також оцінювання. Увиразнено, що освітньо-професійна програма “Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)” ґрунтується на сучасних наукових досягненнях вікової педагогіки, психології та фізіології й орієнтована на поглиблене вивчення іноземних мов і новітніх методик їх викладання. Професорсько-викладацький склад кафедри працює над підвищенням рівня володіння іноземними мовами академічної спільноти вишу, є учасником багатьох проєктів Британської Ради в Україні. Також описано роботу Навчальної лабораторії “Центр іноземних мов” та окреслено пріоритети в діяльності кафедри загального мовознавства та іноземних мов.

Ключові слова: Полтавський інститут шляхетних дівчат, Національний університет “Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка”, англійська мова, німецька мова, французька мова, кафедра, освітня програма, Центр іноземних мов.

Нині популярним стає дещо перефразований вислів відомого англійського банкіра і фінансиста Натана Масера фон Ротшильда: “Хто знає багато мов, той володіє світом”. Безумовно, знання іноземних мов відкриває для особистості не тільки світ нової культури, а й нового мислення і навіть світосприйняття. Учені з Лондонського університету, унаслідок дослідження людського мозку, прийшли до висновку, що люди, які вивчають іноземні мови, мають більш гнучке й креативне мислення, вони швидше сприймають усе нове й адаптуються в суспільстві. У сучасних умовах посилених міграційних процесів і кроскультурної комунікації знання іноземних мов є не лише вагомим компонентом професійної діяльності фахівця будь-якої сфери, сходинкою кар’єрного зростання та успіху, а просто життєвою необхідністю.

Метою статті є дослідження особливостей навчання іноземних мов упродовж 205-річної історії Національного університету “Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка”, який є класичним університетом, одним із найстаріших університетів регіону й України.

Полтавська політехніка має 205-річну історію, що почалася 12 грудня 1818 року з Полтавського інституту шляхетних дівчат, ініціаторкою відкриття якого і його патронесою стала Варвара Рєпніна, дружина губернатора Полтавської і Чернігівської губернії Миколи Рєпніна, онука останнього гетьмана Лівобережної України Кирила Розумовського. Вона, як жінка високоосвічена, знайома з працями відомих європейських педагогів, розробила статут Інституту, навчальні плани, займалася відбором педагогів.

До навчального процесу було залучено чудову плеяду педагогів. Так, в Інституті словесність, історію й географію викладав зачинатель українського романтизму Левко Боровиковський, піаніст і композитор Петро Щуровський, письменник і фольклорист Григорій Маркевич, фольклорист, етнограф і педагог Микола Цертелєв. Працював тут і перший біограф Івана Котляревського Степан Стеблін-Камінський (він особисто знав письменника), український громадський та культурний діяч, педагог Дмитро Пільчиков (особисто був знайомий з Тарасом Шевченком). Вони викладали історію та географію. Серед викладачів Інституту був і знаний в майбутньому поет, байкар, перекладач Петро Гулак-Артемівський. Відомо, що два роки він викладав тут французьку мову, а з 1827 року впродовж 36 років керував навчальною частиною Полтавського інституту шляхетних дівчат.

З-поміж різних навчальних предметів (Закон Божий, історія, географія, арифметика, музика, співи, танці, малювання, гаптування, рукоділля) було й вивчення двох іноземних мов: французької та німецької. Про систему жіночого навчання і виховання досить дотепно писав Микола Гоголь, що в пансіонах, як відомо, три головних предмети складають основу людських чеснот: французька мова, необхідна для щастя сімейного життя; фортепіано для надання приємних хвилин чоловікові; в’язання гаманців й інших сюрпризів [1]. Петро Мазанов, заступник Інституту, автор першої монографії про цей заклад, наводить розподіл навчального навантаження з різних предметів за класами та методикою роботи з ученицями.

Курс I (молодшого класу) – французька мова – 5 уроків на тиждень: читання, письмо на дошці і вивчення слів напам’ять; з граматики вивчалася етимологія до займенників. У цьому ж класі німецьку мову вихованки вивчали 2 рази на тиждень. Використовувалися такі прийоми: читання, письмо, вивчення фраз напам’ять. У *курсі II (середнього класу)* на французьку мову відводилося 4 уроки на тиждень. Викладали закінчення етимології (додавалися вправи з граматичним розбором), читання, письмо, диктанти. Для вивчення німецької мови залишалися 2 уроки на тиждень. Панянки повинні були засвоїти етимологію (до неправильних дієслів), читання, письмо, диктанти, переклад і граматичний розбір. На *курсі III (старшого класу)* відбувався поділ на словесність (література) і безпосередньо вивчення мови. Так, на французьку словесність відводилося 3 уроки на тиждень. Учениці мали оволодіти секретами французького віршування та вивчали французьку літературу (оглядово). Крім того, був один урок на тиждень із французької мови, де виконували переклади, “вправи у творах французькою мовою” [2]. Із німецької мови учениці старших класів мали 2 уроки на тиждень, на яких удосконалювали синтаксис, виконували вправи з граматичного розбору та перекладу.

Варто також зазначити, що навчальний матеріал з кожним класом ускладнювався. Якщо, наприклад, у 7 (найнижчому) класі, для перекладу обиралися невеликі за обсягом і легкі за змістом твори, то у 6 класі учениці вже повинні були будувати нові фрази з тих слів і зворотів, які вони вивчили у процесі перекладу, виконували практичні вправи на форми відмінювання частин мови, зміну дієслів за способами, вивчали ступені порівняння.

Під час навчання у старших класах (4, 3, 2, 1) учениці опановували вміння писати твори на задані теми, створювати висловлювання, вести комунікацію. Також ускладнювалися й завдання з французької та німецької словесності. Панянки повинні були читати й аналізувати літературні твори чи порівняно великі уривки з них. Зазначимо, що запропоновані твори чи їхні уривки слугували зразками чистої літературної мови, а також сприяли логічному, естетичному і моральному вихованню учениць.

До змісту іншомовної освіти включалося читання історичної, філософської й ораторської прози XVIII і XIX ст., драматичних творів, а також романи Вальтера Скотта, поеми англійських романтиків Джорджа Байрона, Альфреда Теннісона та ін. Крім того, за розпорядженням Варвари Рєпніної для вихованок виписували з Європи літературні журнали, тому дівчата мали змогу знайомитися з новинками літератури того часу. Варто наголосити, що французька і німецька мови були не тільки предметом навчання, а й мовою викладання деяких дисциплін, зокрема всесвітньої історії, географії, міфології.

Слід також зазначити, що викладачами іноземних мов в Інституті переважно були носії мов чи педагоги, які за своїм походженням були іноземцями. Так, учителями французької мови Інституту шляхетних дівчат упродовж різного періоду його функціонування були Юлія Реньї (перша начальниця Інституту, що несла службу за контрактом протягом 11 років), Антон Маллан-де-Бодессон (1830–1841 рр.), Євгеній Пельнор (1838–1841 рр.), Людвіг Дені (1869–1871 рр.), Франциск Шенваль (1880–1891 рр.), Лідія Дейтрих (1865–1876 рр.), Леопольд Рюмю (1893–1902 рр.), Марія Маттеє (1903–1905 рр.) та ін. Німецьку мову викладали пастор Генріх Дікгоф (1831–1834 рр.), Франц Генш (1833–1847 рр.), Андрій Юргенсон (1852–1863 рр.), Людвіг Кан (1875–1876 рр.), Федір Нейман (1870–1871 рр.), Мальвіна Хоге (1864–1865 рр.), Ельсбета Блаубах (1909–1913 рр.) та ін.

Викладання відбувалося з використанням перекладних методів, зокрема, лексико(текстуально)-перекладного. За цим методом, навчання мови будувалося на перекладі літературних текстів з іноземної мови рідною й смислового (лексичного) аналізу зв'язного тексту. Під час вивчення іноземних мов увага акцентувалася на становленні морально-етичних якостей особистості, розвитку її духовного начала, забезпеченні можливостей для культурного зростання і здатності до діалогу з культурою інших країн. Мета такого виховання – навчити дівчат бути освіченими, розумними, ерудованими, готовими до сімейного життя і щоб вони набули добрих якостей, які необхідні майбутній жінці й матері.

З перших днів заснування Полтавського Інституту сільськогосподарського будівництва 1930 року активно викладаються іноземні мови, з 1948 року – організовано прийом екзамену кандидатського мінімуму з іноземної мови, а у 1954 року було виокремлено кафедру іноземних мов як самостійний підрозділ. Першим завідувачем кафедри був кандидат педагогічних наук Алексанянц Кирило Аркадійович. У подальшому кафедру очолювали Розенфельд М.І., Касьян Є.І., Валуєв В.П., Піменова Т.Г., Сімачевська Ж.М., Павленко В.М., Перлі В.П., Воробйов В.Т., Беленьков М.Ф., Демченко Н.О., Стрілець В.С., Грінченко Н.О., Болотнікова А.П. За роки свого існування структурному підрозділу вдалося сформувати власний стиль викладання, уміло поєднуючи традиційні й новітні методики та технології навчання іноземних мов.

У 2013 році в класичному Національному університету імені Юрія Кондратюка кафедра стає випусковою і змінює свою назву на кафедру іноземної філології та перекладу, на якій започатковано підготовку студентів спеціальності 035 “Філологія” (предметна спеціальність 035.041 “Германські мови та літератури (переклад включно)), перша – англійська”. У 2019 році з'являється дві кафедри – германської філології та перекладу й загального мовознавства та іноземних мов, на якій у 2020 році започатковано підготовку здобувачів вищої освіти спеціальності 014 “Середня освіта” (предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)) освітньої програми “Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)”. *Об'єкти вивчення та діяльності, визначені освітньою програмою:* освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти, англійська, німецька, польська, українська мови (у теоретичному, практичному, синхронному, діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному аспектах). *Цілі навчання:* формування професійних компетентностей майбутніх учителів іноземних мов (англійської, німецької, польської) загальноосвітніх навчальних закладів. У програмі визначено, що “Здобувач вищої освіти за спеціальністю 014 “Середня освіта” має оволодіти загальнонауковими методами дослідження та спеціальними методами педагогічних і лінгвістичних досліджень. Інструменти та обладнання: комп'ютерне, мережеве та програмне забезпечення, мультимедійні засоби; електронні словники; системи електронних бібліотек” [4].

Освітньо-професійна програма для бакалавра “Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)” в Національному університеті імені Юрія Кондратюка ґрунтується на сучасних наукових досягненнях вікової педагогіки, психології та фізіології й орієнтована на поглиблене вивчення іноземних мов і новітніх методик їх викладання, на підготовку фахівців до професійної діяльності в галузі освіти й навчання іноземних мов.

Загалом метою науково-педагогічних працівників кафедри є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних формувати іншомовну комунікативну компетентність студентів та учнів закладів освіти, забезпечувати їхнє виховання та всебічний розвиток. Особливостями діяльності кафедри є високий рівень практичної підготовки фахівців, який забезпечується розвиненою міжнародною співпрацею в науковій та освітній сферах, залученням носіїв мов до освітнього процесу, наявністю спеціалізованих кабінетів та комп'ютерних лабораторій.

У Полтавській політехніці реалізується студентоцентроване та проблемно-орієнтоване навчання, навчання через науково-дослідну практику; система методів навчання базується на принципах цілеспрямованості, бінарності. Основними підходами до викладання та навчання є гуманістичність, студентоцентризм, системність, технологічність. Основні види занять: лекції, семінари, практичні заняття в малих групах, практика, самостійна робота, консультації з викладачами, розробка фахових проектів. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS), національною 4-х бальною шкалою для екзамену та диференційованого заліку (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”). Види контролю: поточний, модульний, підсумковий, самоконтроль. Форми контролю: усні та письмові екзамени, тестові завдання, презентації, звіти з практик, захист кваліфікаційної роботи.

Одночасно перед кафедрою було поставлене ще одне надважливе завдання – підвищити рівень володіння іноземними мовами всієї освітньої та академічної спільноти вишу, адже ці мови є засобом спілкування

фахівців різних сфер науки, техніки та культури. Національний університет “Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка” з-поміж перших долучився до проєкту “Англійська для університетів” від Британської Ради в Україні. Професорсько-викладацький склад кафедри в різні роки стали учасниками різноманітних програм, а саме: Розробка навчального плану ESP та EAP; Методика викладання EAP; Методика навчання ESP; ЕМІ як засіб викладання професійних предметів.

2015 року з ініціативи ректора університету, д.е.н, професора Онищенка В.О. відповідно до Указу Президента України № 641/2015 від 16.11.2015 р. “Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні” та програми розвитку університету в університеті було створено Науково-методичну лабораторію “Центр іноземних мов”. Лабораторія бере участь у виконанні завдань, визначених програмою розвитку університету, зокрема, щодо розширення міжнародних зв'язків. Центр іноземних мов надає можливість науково-педагогічним працівникам, аспірантам, співробітникам, студентам університету підвищити рівень володіння іноземними мовами та отримати відповідний сертифікат, необхідний для виконання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності англійською мовою, отримання вченого звання доцента та професора, участі в міжнародних конференціях та проєктах, а також грантових програмах та програмах академічного обміну. Крім того, Лабораторія надає науково-консультаційні послуги науково-педагогічним працівникам, аспірантам, співробітникам, студентам університету, учням загальноосвітніх шкіл, організаціям та підприємствам, іноземним громадянам та громадянам України з метою розширення використання іноземних мов у науковій, академічній, виробничій та інших сферах.

Центр сприяє науково-методичному та інформаційному забезпеченню освітнього процесу, що здійснюється іноземними мовами, формує бази даних лінгвістичної інформації, здійснює консультування аспірантів та науково-педагогічних працівників з питань підготовки англійською мовою анотацій статей, тез доповідей та наукових публікацій у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних; науково-практичні семінари для працівників з метою розвитку іншомовних комунікативних умінь, необхідних для роботи зі студентами-іноземцям, а також для реалізації академічної мобільності; науково-практичні семінари щодо правил оформлення грантових заявок англійською мовою, а також поетапних звітів про роботу за отриманими грантами; науково-консультаційна допомога редколегії університетських збірників наукових праць щодо оформлення статей та розширених анотацій англійською мовою; виконання усного й письмового перекладу науково-технічних текстів.

З-поміж основних завдань, що реалізуються кафедрою за допомогою цього центру, слід виокремити реалізацію співробітництва з Британською Радою в Україні; активізацію співпраці з університетами Великої Британії; заняття з поглибленого вивчення англійської мови студентами та викладачами університету; організацію та проведення круглих столів, присвячених історії та культурі країн, мови яких вивчаються, із залученням студентів університету та учнів закладів середньої освіти Полтавського регіону; роботу літнього мовного табору для учнів шкіл міста та області.

Із 2013 року кафедра організовує щорічну Міжнародну науково-практичну конференцію “Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки фахівця”, покликану удосконалити теоретико-методологічний апарат сучасних гуманітарних знань, створити умови для тіснішої транскордонної взаємодії філологічних шкіл та напрямків. Тому пріоритетними завданнями сьогодення кафедри є напрацювання інноваційних ефективних механізмів гуманітарної освіти в сучасних соціокультурних умовах, адже поширення гуманітарних знань, розвиток філології та вивчення іноземних мов є дієвим інструментом діалогу культур.

Використана література:

1. Гоголь М. Мертві душі. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 119 с.
2. Мазанов П. І. Полтавській Інститут благородних д'ївниць. 1818-1898. Полтава : Поліграфічний центр Національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, 2008. 324 с.
3. Слюсаренко Н. Розвиток ідеї жіночої освіти в другій половині XIX століття. *Педагогічні науки*. 2003. В. 34. С. 58–63.
4. Середня освіта (англійська і друга іноземна мова): освітньо-професійна програма. URL: <https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/main/page/licenzuvannia-ta-akredetacia/hf/opp/2022/014-so-b.pdf>

References:

1. Hohol M. Mertvi dushi [Dead souls]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury, 2017. 119 s. [in Ukrainian]
2. Mazanov P. I. Poltavskii Instytut blahorodnykh d'ївnyts' [Poltava Institute for Noble Maidens]. 1818–1898. Poltava : Polihrafichnyi tsentr Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu imeni Yurii Kondratiuka, 2008. 324 s. [in Ukrainian]
3. Sliusarenko N. Rozvytok idei zhinochoi osvity v druhii polovyni XIX stolittia [Development of the idea of female education in the second half of the 19th century]. *Pedahohichni nauky [Pedagogical sciences]*. 2003. V. 34. S. 58–63. [in Ukrainian]
4. Serednia osvita (anhliiska i druha inozemna mova): osvitno-profesiina prohrama [Secondary education (English and a second foreign language): educational and professional program]. URL: <https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/main/page/licenzuvannia-ta-akredetacia/hf/opp/2022/014-so-b.pdf>

Cherednyk L., Bolotnikova A. Peculiarities of teaching foreign languages and cultures throughout the history of Poltava Polytechnic (1818–2023)

The article examines peculiarities of teaching foreign languages and cultures during 250-year history of the National University "Yury Kondratyuk Poltava Polytechnic". Three main historical periods have been singled out: the study of French and German literature in the Poltava Institute of Noble Maidens, peculiarities of teaching foreign languages in 1930–2013, and the beginning of training of translators and teachers of foreign languages in Poltava Polytechnic. The authors analyze distribution of the academic load in various subjects by class and the methodology of working with female students on the example of foreign languages. It is emphasized that the content of foreign language education included reading historical, philosophical and oratorical prose of the 18th and 19th centuries, dramatic works, novels, poems, etc. It has been accentuated that French and German were the languages of instruction, in particular they were used for teaching world history, geography, and mythology. The article analyzes the history of creation and reorganization of the department of foreign languages and the emergence of two graduating departments – the department of Germanic philology and translation and the department of general linguistics and foreign languages. The article describes in detail training of students acquiring academic degree in specialty 014 "Secondary education" (subject specialty: 014.02 Secondary education (language and literature (English))), educational programme "Secondary education (English and a second foreign language)", objects of study and activities determined by the educational programme, orientation of the educational program, learning goals, peculiarities of teaching and learning, and assessment. It has been emphasized that the educational programme "Secondary education (English and a second foreign language)" is based on modern scientific achievements of age pedagogy, psychology and physiology and is oriented towards in-depth study of foreign languages and the latest teaching methods. The faculty of the department works to increase the level of foreign language proficiency of the academic community of the university, and participates in many projects of the British Council in Ukraine. The article also describes the work of the "Foreign Language Center" learning laboratory and outlines the priorities in the activities of the department of general linguistics and foreign languages.

Key words: Poltava Institute of Noble Maidens, National University "Yury Kondratyuk Poltava Polytechnic", English, French, German, department, educational programme, Secondary education, Foreign Language Center.

УДК 378:004

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.2.18>

Чернишов В. В.

МЕТОДИКА ОБЕРНЕНОГО НАВЧАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Статтю присвячено висвітленню методики оберненого навчання та особливостям її застосування. Методика оберненого навчання (англ. – *flipped classroom*) є одним із найсучасніших підходів до навчання та викладання. Як підхід, обернене навчання спирається на антропоцентричний і студентоцентричний принципи, прагне уникати механіцизму, характерного для традиційного підходу, беручи до уваги передусім потреби конкретних учасників освітнього процесу. Як методика, обернене навчання спирається на уявлення про ключові принципи організації навчання, що поєднують цілу низку освітніх теорій та підходів до навчання. Орієнтаційно, ця методика може бути реалізована у контексті об'єктивістського або конструктивістського підходів. Об'єктивістській підхід є більш строгим і фокусується на розв'язанні конкретних завдань курсів, тоді як конструктивістський підхід фокусується передусім на загальних цілях курсу і є більш орієнтованим на гуманістичні потреби учнів/студентів та учителів/викладачів. З погляду реалізації оберненого навчання, організація навчального процесу реалізується через створенні навчальної спільноти і навчального середовища, а також використовує інструменти, що дозволяють вдало розв'язувати поточні проблем навчального процесу – чітке визначення цілей та завдань навчання, відповідний підбір навчального матеріалу та його структуризацію через поділ на невеличкі частини, підтримку, яку надає вчитель/викладач здобувачам освіти упродовж усього курсу навчання. Обернене навчання використовує потрібну схему навчального процесу, яка включає передкласну/позааудиторну (самостійну) роботу, класну/аудиторну роботу та процедури оцінювання результатів навчання. Застосування оберненого навчання може бути як повним, так і частковим – коли елементи оберненого навчання використовуються у контексті традиційного навчання. Методологія оберненого навчання передбачає широке використання аудіо, відео та інших мультимедійних технологій і систем, створення онлайн-презентацій – узагалі відбувається суттєва технологізація навчального процесу.

Ключові слова: викладання, інноваційні підходи до навчання, методика навчання, обернене навчання, освіта, освітні методи, педагогіка.

Стрімкий технологічний розвиток інформаційного суспільства та нові запити і виклики у галузі освіти і освітніх технологій у світі, який швидко і практично щоденно змінюється, збільшення інформаційного навантаження та нових реалій у яких опинилися як здобувачі освіти, так і ті, хто їх надає, змушують шукати нових форм педагогічної і викладацької роботи. Одним із найсучасніших підходів є підхід відомий під ім'ям оберненого навчання. Проте, у вітчизняній літературі його зміст та використання, лишаються значною мірою непроясненими.